

Čtvrtek, 27. listopadu 2014

P8_TA(2014)0072

Podvýživa dětí v rozvojových zemích**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 27. listopadu 2014 o podvýživě a malnutrici dětí v rozvojových zemích (2014/2853(RSP))**

(2016/C 289/12)

Evropský parlament,

- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv z roku 1948 a zejména na článek 25 této deklarace, v němž se právo na výživu uznává za součást práva na přiměřenou životní úroveň,
- s ohledem na Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a zejména na článek 11 tohoto paktu, v němž se uznává „právo na přiměřenou životní úroveň [...], zahrnující v to dostatečnou výživu“ a „základní právo každého na osvobození od hladu“,
- s ohledem na opční protokol Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech přijatý v roce 2008, který stanoví, že právo na výživu je mezinárodně vymahatelné,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte, zejména na čl. 24 odst. 2 písm. c) a čl. 27 odst. 3 této úmluvy,
- s ohledem na Deklaraci o celosvětovém zajištění dodávek potravin, která byla přijata na světovém potravinovém summitu Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) konaném v roce 1996 v Římě,
- s ohledem na pokyny týkající se práva na výživu, které organizace FAO schválila v roce 2004 a které jsou pro jednotlivé státy vodítkem v plnění jejich povinností při zajišťování tohoto práva,
- s ohledem na rozvojové cíle tisíciletí, zejména na cíl č. 1 (odstranit extrémní chudobu a hladu do roku 2015) a cíl č. 4 (snížit dětskou úmrtnost),
- s ohledem na Úmluvu o potravinové pomoci přijatou v roce 2012,
- s ohledem na celosvětovou souhrnnou zprávu Mezinárodního panelu OSN pro hodnocení zemědělských technologií a vědy pro rozvoj, která byla zveřejněna v roce 2009 ⁽¹⁾,
- s ohledem na zprávu Dětského fondu OSN (UNICEF) z roku 2009 o nedostatku potravin pro děti ve světě,
- s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN pro právo na výživu nazvanou Agroekologie a právo na výživu, která byla dne 8. března 2011 předložena na 16. zasedání Rady OSN pro lidská práva,
- s ohledem na ústřední téma světové výstavy Expo 2015 v Miláně „Potrava pro planetu – energie pro život“,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 31. března 2010 nazvané Humanitární potravinová pomoc (COM(2010)0126),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 31. března 2010 nazvané Rámec politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin (COM(2010)0127),

⁽¹⁾ <http://www.unep.org/dewa/Assessments/Ecosystems/IAASTD/tabid/105853/Default.aspx>

Čtvrtek, 27. listopadu 2014

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. října 2012 nazvané Přístup EU ke zvyšování odolnosti: poučení z krizí v oblasti zajišťování potravin (COM(2012)0586),
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 12. března 2013 nazvané Zlepšování výživy matek a dětí prostřednictvím vnější pomoci: rámec politiky EU (COM(2013)0141),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 27. září 2011 o rámci politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin ⁽¹⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 11. prosince 2013 o přístupu EU ke zvyšování odolnosti a snižování rizika katastrof v rozvojových zemích: poučení z krizí v oblasti zajišťování potravin ⁽²⁾,
 - s ohledem na otázku položenou Komisi ohledně podvýživy dětí v rozvojových zemích (O-000083/2014 – B8-0041/2014),
 - s ohledem na návrh usnesení Výboru pro rozvoj,
 - s ohledem na čl. 128 odst. 5 a čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že hlad stále sužuje téměř miliardu lidí a že minimálně 225 milionů dětí mladších pěti let na celém světě trpí akutní nebo chronickou podvýživou a opožděným růstem, který je důsledkem chronické podvýživy dětí a matek, přičemž podle odhadů v rozvojových zemích každoročně zemře 2,6 milionů podvyživených dětí;
- B. vzhledem k tomu, že podle celosvětových indexů a map skrytého hladu ⁽³⁾ se odhaduje, že dvě miliardy lidí na celém světě, tj. jeden ze tří lidí v rozvojových zemích, trpí chronickým nedostatkem základních vitaminů a minerálů (stopových prvků), což podstatně zvyšuje jejich náchylnost k vrozeným vadám, infekcím a poruchám vývoje;
- C. vzhledem k tomu, že podle Světové zdravotnické organizace (WHO) je podvýživa zdaleka nejdůležitějším faktorem, který přispívá k úmrtnosti dětí, a u 35 % dětí mladších pěti let vede k zdravotním problémům;
- D. vzhledem k tomu, že závažnou akutní malnutricí stále trpí téměř 20 milionů dětí, a to nejen v kontextu nouzových situací, a že pouze 10 % z nich má přístup k léčbě;
- E. vzhledem k tomu, že výživa dětí do pěti let závisí do značné míry na úrovni výživy jejich matek v průběhu těhotenství a kojení;
- F. vzhledem k tomu, že podvýživa je také příčinou nemocnosti a ztráty produktivity a brání sociálnímu a hospodářskému rozvoji v rozvojových zemích;
- G. vzhledem k tomu, že osoby, které přežijí podvýživu, často celý život trpí tělesným a kognitivním deficitem, jenž omezuje jejich schopnost učit se a zapojit se do pracovního života, takže se dostávají do mezigeneračního bludného kruhu nemocí a chudoby;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 56 E, 26.2.2013, s. 75.

⁽²⁾ Přijaté texty, P7_TA(2013)0578.

⁽³⁾ Global Hidden Hunger Indices and Maps: An Advocacy Tool for Action.

Čtvrtek, 27. listopadu 2014

- H. vzhledem k tomu, že kvůli dopadu klimatických změn na zemědělskou výrobu, a tedy i na výživu se očekává, že se počet podvyživených dětí bude zvyšovat;
- I. vzhledem k tomu, že jednou z významných příčin hladu v rozvojových zemích je rozsáhlá chudoba ve venkovských a městských oblastech, kterou zhoršuje migrace venkovského obyvatelstva, které se stěhuje kvůli tomu, že drobné zemědělství pro mnoho lidí přestalo být reálnou možností obživy;
- J. vzhledem k tomu, že 25 let po přijetí Úmluvy o právech dítěte některé strany této úmluvy stále nejsou schopny vytvořit prostředí, které by umožňovalo zajistit přístup dětí k přiměřené výživě;
- K. vzhledem k tomu, že na Světovém potravinovém summitu konaném v roce 1996 vlády znovu potvrdily právo na výživu a zavázaly se k tomu, že do roku 2015 sníží počet hladovějících a podvyživených osob z 840 na 420 milionů, tj. na polovinu; avšak vzhledem k tomu, že v posledních letech se počet hladovějících a podvyživených osob, především dětí zvýšil, a to zejména v důsledku potravinových krizí v letech 2008 a 2011;
- L. vzhledem k tomu, že různé mezinárodní právní nástroje spojují právo na výživu s jinými lidskými právy, mimo jiné s právem na život, právem na živobytí, právem na zdraví, právem na majetek, právem na vzdělání a právem na vodu;
- M. vzhledem k tomu, že právo na potraviny a kvalitní výživu pro všechny je z hlediska dosažení rozvojových cílů tisíciletí naprosto zásadní; vzhledem k tomu, že výživa má vztah k většině, ne-li ke všem rozvojovým cílům tisíciletí, které jsou samy o sobě úzce propojeny;
- N. vzhledem k tomu, že mezinárodní organizace potvrzují, že se produkuje dostatek potravin k uspokojení potřeb celosvětové populace a že dětská podvýživa je spojena s nedostatečným zajištěním dodávek potravin, chudobou domácností, sociálním vyloučením, nevhodnou péčí o děti a nevhodným krmením dětí, nezdravým domácím prostředím a nevyhovujícími zdravotnickými službami;
- O. vzhledem k tomu, že v době, pro niž je příznačný rostoucí počet katastrof se stále ničivějšími dopady, má pro zakládání odolných rodin a společností a pro urychlení jejich schopnosti obnovy poté, co pominul stav nouze, naprosto zásadní význam právo na potraviny a dobrou výživu;
- P. vzhledem k tomu, že optimální úroveň výživy se dosáhne tehdy, když děti mají přístup k finančně dostupné, rozmanité a výživné stravě a když existuje patřičná péče o matky a děti, adekvátní zdravotnické služby a zdravé životní prostředí, což zahrnuje zdravotně nezávadnou vodu, hygienická zařízení a správné hygienické návyky;
1. zdůrazňuje, že existuje mnoho příčin dětské podvýživy a že většina z nich je způsobena člověkem, a tudíž jim lze zabránit; patří mezi ně nedostatečné hospodářské struktury, nerovné rozdělování a/nebo neudržitelné využívání zdrojů, slabá správa, přílišná závislost na monokulturách a monokulturních pěstitelských postupech, diskriminace žen a dětí, špatný zdravotní stav v důsledku špatně fungujících systémů zdravotní péče a nízké vzdělání, zejména matek;
2. trvá na tom, že veřejné orgány musí zaručit všechny tři aspekty práva na potraviny a dobrou výživu: dostupnost, tj. možnost zajistit si potravu přímo z obhospodařované půdy nebo z jiných přírodních zdrojů či vybudovat řádně fungující systémy distribuce, zpracování a odbytu; dosažitelnost, tj. záruku ekonomické a fyzické dosažitelnosti potravin; a přiměřenost, což znamená, že potraviny musí být bezpečné a musí splňovat výživové požadavky každého jednotlivce s přihlédnutím k věku, životním podmínkám, zdraví, povolání, pohlaví, kultuře a náboženství;

Čtvrtek, 27. listopadu 2014

3. zdůrazňuje, že z hlediska životního cyklu je nejdůležitějším obdobím k uspokojení výživových potřeb dítěte prvních 1 000 dní života včetně období těhotenství, jelikož v této době má dítě vyšší výživové potřeby, aby byl zajištěn jeho rychlý růst a vývoj, je náchylnější k infekcím, a je zcela závislé na ostatních, pokud jde o potravu, péči a sociální interakci;
4. znovu opakuje, že řešení podvýživy dětí a matek vyžaduje jednotný přístup a koordinovanou činnost v řadě oblastí, které mají vliv na podvýživu, jako je zdravotnictví, vzdělávání, zemědělství, vodohospodářství, přístup k energii a hygiena, a také odpovědné zapojení všech zúčastněných stran, a vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly důsledné dlouhodobé rozvojové strategie a aby se snažily omezit podvýživu také v kontextu nouzových situací a humanitárních intervencí;
5. vyzývá EU, aby v rámci svých programů rozvojové pomoci zvýšila podporu udržitelného zemědělství v drobných hospodářstvích a malých a středně velkých zemědělských podnicích, které produkují potraviny zejména pro místní spotřebu, a aby investovala do vnitrostátně spravovaných participativních projektů, které by měly být realizovány na místní úrovni ve spolupráci se zemědělci a jejich zástupci, s místními a regionálními orgány a s organizacemi občanské společnosti;
6. vítá, že za posledních několik let se zlepšily výsledky boje proti podvýživě dětí, jak dokládají ukazatele pokroku při plnění 1. rozvojového cíle tisíciletí; domnívá se však, že počet dětí, které trpí podvýživou nebo které v jejím důsledku umírají, je stále příliš vysoký, takže dosud nebyl prolomen začarovaný kruh chudoby a hladu;
7. zdůrazňuje proto, že boj proti podvýživě dětí a zajištění všeobecného přístupu k dostatečně výživným potravinám by měl zůstat jedním z nejdůležitějších cílů agendy po roce 2015 zaměřené na ukončení hladu, a vyzývá zejména k tomu, aby byly do roku 2030 vymýceny všechny formy malnutrice a do roku 2025 dosaženy mezinárodně dohodnuté cíle týkající se snižování počtu dětí do pěti let trpících opožděným růstem či kachexií;
8. zastává názor, že snížení finančních prostředků na zemědělství v rámci 10. ERF v porovnání s 9. ERF bylo chybou; vyzývá proto Radu, aby se nad touto otázkou zamyslela a aby pro 11. Evropský rozvojový fond přijala nápravná opatření;
9. zdůrazňuje význam politické vůle při řešení otázky podvýživy; vítá plán zlepšení výživy, který vypracoval Stálý výbor OSN pro výživu (UNSCN), aby byla rychleji zlepšena situace v oblasti výživy zejména v nejvíce postižených zemích, a to za účasti různých zainteresovaných stran, včetně agentur OSN s mandátem v oblasti výživy; vyzývá Komisi a členské státy, aby uplatňovaly zásady uvedené v tomto plánu; naléhavě vyzývá Komisi, aby podpořila a sladila účast občanské společnosti a místních organizací, které mají přímé vazby na drobné zemědělce a jejich rodiny, na realizaci tohoto plánu;
10. vítá závazek Komise, že v letech 2014–2020 bude investovat 3,5 mld. EUR do zlepšení výživy v některých nejchudších zemích světa, a vyzývá Komisi, aby rozšířila své závazky, pokud jde o intervence zaměřené na výživu, aby mohla do roku 2025 snížit počet dětí do pěti let, které trpí opožděným růstem, o sedm milionů, jak si předsevzala;
11. zdůrazňuje, že ženy hrají zásadní úlohu ve výživě dětí a zajišťování potravin, neboť kojí své děti, pěstují a kupují potraviny a připravují a rozdělují stravu v rodinách, zajišťují péči o děti a nemocné osoby a zabezpečují řádnou hygienu; poukazuje na to, že 60 % žen a dívek trpí chronickým hladem, ačkoli produkují 60–80 % potravin v rozvojových zemích;

Čtvrtek, 27. listopadu 2014

12. zdůrazňuje, že ačkoli přibližně 80 % zemědělské činnosti v Africe obstarávají ženy, formálně vlastní pouze 2 % půdy; dále upozorňuje na to, že nedávne programy realizované v Indii, Keni, Hondurasu, Ghaně, Nikaragui a Nepálu ukazují, že domácnosti, v jejichž čele stojí žena, jsou lépe zajištěny potravinami a kladou větší důraz na péči o zdraví a vzdělávání než domácnosti vedené muži;

13. zdůrazňuje, že existuje úzká souvislost mezi úrovní vzdělání žen a stavem výživy v jejich rodině; důrazně proto požaduje odstranění genderových překážek, které ženám brání v přístupu ke vzdělání a odstraňování negramotnosti;

14. vyzývá proto k tomu, aby všechny politiky zaměřené na boj proti podvýživě dětí zohledňovaly genderové hledisko a podporovaly emancipaci žen;

15. vyzývá proto, aby se ochraně zdraví a práv žen věnovala zvláštní pozornost a aby se vzdělávání v oblasti výživy stalo nedílnou součástí vzdělávacích programů a školních osnov pro dívky;

16. znovu poukazuje na význam gramotnosti jako velmi významného nástroje boje proti chudobě a k posílení hospodářského rozvoje; zdůrazňuje proto, že je důležité podporovat vzdělávání dívek, protože investice do dívek zvyšuje šance na zdravější produktivnější život pro nejen pro ně, ale v budoucnu i pro jejich děti;

17. zdůrazňuje, že s podvýživou dětí se setkáváme nejčastěji v rozvojových zemích, a to nejen u venkovského obyvatelstva, ale také ve městech; zastává proto názor, že jednu z hlavních možností, jak u dětí vymýtit hlad, nabízí zemědělská politika a zemědělské reformy, které by drobným zemědělcům umožnily udržitelným způsobem zvýšit výnosy, a tak zajistit dostatek potravin pro sebe a své rodiny;

18. zdůrazňuje, že pokud se v rámci rozvojové spolupráce i humanitárních zásahů nepodaří vyřešit otázku podvýživy dětí včas, v důsledku podvýživy pravděpodobně dojde k ohrožení veškerých stránek lidského rozvoje, k narušení státních vzdělávacích programů, ke zvýšení státních výdajů na zdravotnictví a k ohrožení sociálně-ekonomického vývoje v rozvojových zemích, což jim způsobí hospodářské ztráty, které se odhadují na 2–8 % jejich HDP;

19. připomíná, že nedostatek stopových prvků, který je celosvětově příčinou přibližně 7 % zdravotních problémů, má velmi vážný dopad na tělesný a kognitivní vývoj kojenců a malých dětí; poukazuje na to, že ve 20 zemích s nejvyššími hodnotami indexu skrytého hladu (z nichž 18 leží v subsaharské Africe a dvě – Indie a Afghánistán – se nacházejí v Asii) se u dětí předškolního věku ve velké míře vyskytuje opožděný růst, anemie z nedostatku železa a nedostatek vitamínu A;

20. poukazuje na to, že podvýživa dětí není jen důsledkem nedostatku potravin a chybějící infrastruktury, ale také problémů s rozdělováním potravin, nedostatečného přístupu k potravinám i malé kupní síly, zejména s ohledem na vysoké ceny potravin kvůli spekulacím s komoditami; poukazuje na to, že nízká kupní síla postihuje především městskou chudinu, která není schopna sama produkovat potraviny; v této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité podporovat drobné zemědělce a tradiční zemědělské postupy;

21. vyzývá Komisi, aby státy, které se budou účastnit výstavy Expo 2015, zapojila do příprav společné iniciativy s motem „Potrava pro planetu – energie pro život“, jejímž cílem bude – společně s nejrůznějšími strategiemi v široké škále oblastí počínaje zemědělstvím a konče spoluprací – zajistit plnění dohodnutých úkolů a závazných cílů zaměřených na boj proti hladu a podvýživě;

Čtvrtek, 27. listopadu 2014

22. je si vědom toho, že zlepšení výživy dětí a matek a zajištění potravin obecně bude vyžadovat účinná a koordinovaná opatření v řadě politických oblastí a odvětví, včetně účinného a udržitelného rozvoje venkova a politiky využívání půdy a vodních zdrojů, vhodných zdravotnických a hygienických služeb, dodávek nezávadné vody, vhodné péče o matky a děti, ochrany mořských a jiných ekosystémů a biologické rozmanitosti, zpomalení odlesňování a zmírnění změny klimatu, přizpůsobení se této změně a snižování rizik katastrof, udržitelné výroby a spotřeby, udržitelného a bezpečného přístupu k energii, obchodu, rybolovu, sociálního začleňování a důstojného zaměstnání;
23. vyzývá Komisi a členské státy, aby problematiku výživy, zajištění potravin a udržitelného zemědělství začlenily do všech svých rozvojových politik s cílem chránit a podporovat výživu a zajistit k této otázce celostní přístup od místní až po celosvětovou úroveň; vyzývá Radu, případně Komisi, aby v rámci nástrojů rozvojové spolupráce, zejména 11. Evropského rozvojového fondu a nového nástroje pro rozvojovou spolupráci, upřednostnily otázku výživy jako jeden z hlavních rozvojových cílů;
24. zdůrazňuje, že mají-li být rozvojové a krizové programy účinnější, musí být úzce propojeny, aby bylo možné předvídat potravinové krize a předcházet jim, omezit způsobené škody a podpořit jejich nápravu;
25. vyzývá vlády rozvojových zemí, aby vytvořily prostředí, které podpoří zlepšování výživy dětí prostřednictvím dokonalejších politik, koordinace národních plánů a strategií v oblasti výživy a dárcovských programů, řádné správy a odpovědnosti vůči svým občanům; vybízí k větší transparentnosti rozpočtů rozvojových zemí, např. na základě sledování těchto rozpočtů, aby bylo možné lépe hodnotit počet a kvalitu projektů zaměřených na malnutrici;
26. poukazuje na to, že aby bylo možné lépe podpořit intervenční programy a poskytovat dotčeným zemím cílenou a informovanou podporu, je nutné získat lepší a koordinované údaje o podvýživě a o nedostatku stopových prvků;
27. vyzývá Komisi a členské státy, aby ve spolupráci se subjekty, jako jsou agentury OSN, skupina G8/G20, rychle se rozvíjející země, mezinárodní a nevládní organizace, akademické instituce, organizace občanské společnosti a soukromý sektor, uvolnily dlouhodobé finanční investice a zdroje na problematiku výživy a aby výživu učinily prioritou pro nové formy financování;
28. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a Stálému výboru OSN pro výživu.
-